

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს

სკოპინგის დასკვნა №72

26.08.2020

საქმიანობის დასახელება: დასავლეთ საქართველოს რეგიონული ფილიალის მაღალი ძაბვის საჰაერო ელექტროგადამცემი ხაზების და ქვესადგურის მიმდინარე საქმიანობისა და ქ. ფოთის 110 კვ ქვესადგურისა და 100 კვ ელექტროგადამცემი ხაზის ექსპლუატაციის პირობების ცვლილება (ელექტროგადამცემი ხაზი „ჭალადიდის“ გაორჯაჭვიანება);

დაგეგმილი საქმიანობის განმახორციელებელი: სს „ენერგო-პრო ჯორჯია“;

საქმიანობის განხორციელების ადგილი: ქ. ფოთი;

განაცხადის შემოსვლის თარიღი: 15.07.2020;

მონაცემები სკოპინგის ანგარიშის შემდგენელის შესახებ: ა(ა)იპ „გარემოს დაცვის ცენტრი“.

ძირითადი საპროექტო მონაცემები

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში სს „ენერგო-პრო ჯორჯიას“ მიერ წარმოდგენილია, ქ. ფოთში დასავლეთ საქართველოს რეგიონული ფილიალის მაღალი ძაბვის საჰაერო ელექტროგადამცემი ხაზების და ქვესადგურის მიმდინარე საქმიანობისა და ქ. ფოთის 110 კვ ქვესადგურისა და 100 კვ ელექტროგადამცემი ხაზის ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების (ელექტროგადამცემი ხაზი „ჭალადიდის“ გაორჯაჭვიანება) სკოპინგის ანგარიში.

ზემოაღნიშნულ საქმიანობაზე 2019 წლის 8 ნოემბერს, საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის N2-1070 ბრძანებით გაცემულია სკრინინგის გადაწყვეტილება, რომლის მიხედვით ქ. ფოთში დასავლეთ საქართველოს რეგიონული ფილიალის მაღალი ძაბვის საჰაერო ელექტროგადამცემი ხაზების და ქვესადგურის მიმდინარე საქმიანობისა და ქ. ფოთის 110 კვ ქვესადგურისა და 100 კვ ელექტროგადამცემი ხაზის ექსპლუატაციის პირობების ცვლილება (ელექტროგადამცემი ხაზი „ჭალადიდის“ გაორჯაჭვიანება) დაექვემდებარა გარემოზე ზემოქმედების შეფასებას.

საქართველოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროს მიერ 2009 წლის 27 აპრილს N44 ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის საფუძველზე გაცემულია N002012 გარემოზე ზემოქმედების ნებართვა „დასავლეთ საქართველოს რეგიონული ფილიალის მაღალი ძაბვის (35 კვ და მეტი) საჰაერო ელექტროგადამცემი ხაზებისა და ქვესადგურების (110 კვ და მეტი ძაბვის) მიმდინარე საქმიანობაზე. აღნიშნული ნებართვა მოიცავდა 110კვ ძაბვის ელექტროგადამცემ ხაზს - „ჭალადიდს“, რომელიც აკავშირებდა „მენჯისა“ და „ფოთი 2“-ის ქვესადგურებს. საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის 2020 წლის 11 აგვისტოს N 2-724 ბრძანებით, გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის 48-ე მუხლის მე-4 ნაწილის შესაბამისად, სს „ენერგო-პრო ჯორჯიას“ დასავლეთ საქართველოს რეგიონული ფილიალის მაღალი ძაბვის (35 კვ და მეტი) საჰაერო

ელექტროგადამცემი ხაზებისა და ქვესადგურების (110 კვ და მეტი ძაბვის) ფუნქციონირებაზე გაიცა გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილება.

2010 წლის 5 ოქტომბერს სს „ენერგო-პრო ჯორჯიას“ მიერ, ქ. ფოთში 110 კვ-იანი ქვესადგურის („ფოთი 4“) და 110 კვ-იანი ელექტროგადამცემი ხაზის („ფოთი 4“-„ფოთი 2“) მშენებლობასა და ექსპლუატაციაზე გაცემულია N68 ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა, რომლის ფარგლებშიც სს „ენერგო-პრო ჯორჯიამ“ ახალი საყრდენები დაამონტაჟა ქვესადგური „ფოთი 4“-დან ეგზ ჭალადიდის კვეთამდე. აგრეთვე, მოცემული კვეთიდან ქვესადგური „ფოთი 4“-ის ქვესადგურ „ფოთი 2“-თან დამაკავშირებელ დერეფანში ჩართო „ჭალადიდის“ ეგზ-ს არსებული საყრდენები. საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის 2019 წლის 12 სექტემბრის N2-871 ბრძანებით, გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის 48-ე მუხლის მე-4 ნაწილის შესაბამისად, სს „ენერგო-პრო ჯორჯიას“ მიერ 110 კვ ქვესადგურისა და 100 კვ ელექტროგადამცემი ხაზის მშენებლობასა და ექსპლუატაციაზე გაიცა გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილება.

წარმოდგენილი დოკუმენტაციის თანახმად, საპროექტო გასაორჯაჭვიანებელი 110 კვ ძაბვის საჰაერო ელექტროგადამცემი ხაზი „ჭალადიდის“ დერეფანი გადის ანთროპოგენურ ტერიტორიაზე, იწყება ქ. ფოთში, ლარნაკას ქუჩაზე. სარეკონსტრუქციო ეგზ-ს სიგრძე #149 საყრდენიდან ქვ/ს „ფოთი 2“-მდე შეადგენს 2,994 კმ-ს. საპროექტო ეგზ-ს დერეფანი კვეთს მდინარე რიონს. საპროექტო გასაორჯაჭვიანებელი ეგზ-ის დერეფანი გადის კოლხეთის დაბლობზე, კოლხეთის ეროვნული პარკიდან დაახლოებით 1,4 კმ-ს დაშორებით.

სკოპინგის განცხადების მიხედვით, სკრინინგის განცხადებაში მოცემული საყრდენების ნუმერაცია სკოპინგის ანგარიშში შეცვლილია, რაც განპირობებულია კომპანიაში განხორციელებული ახალი შიდა ინვენტარიზაციით. ხოლო გასაორჯაჭვიანებელი ეგზ-ს ტრასის მანძილის ცვლილება განპირობებულია ეგზ ჭალადიდის #150 (სკრინინგის განცხადების ნუმერაციით #1/154) საყრდენის გაუქმებით. სკრინინგის განცხადების მიხედვით იგეგმებოდა 18 საყრდენის დემონტაჟი/მონტაჟი, ხოლო სკოპინგის ანგარიშის თანახმად იგეგმება 18 საყრდენის დემონტაჟი, ერთი - N150 საყრდენის (სკრინინგის განცხადების ნუმერაციით #1/154 საყრდენი) გაუქმება და 17 საყრდენის მონტაჟი. ცვლილებების შედეგად ქვ/ს „ფოთი 4“-ის ქვ/ს „ფოთი 2“-თან დამაკავშირებელი 110 კვ ძაბვის ეგზ-ს გაორჯაჭვიანება მოხდება 110 კვ ძაბვის „ჭალადიდის“ ეგზ-ს #151-ე საყრდენიდან, რამაც სკრინინგის განცხადებაში მოცემული მანძილი 2,114 მ შეამცირა და შეადგინა 1,992 მეტრი.

სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, 110 კვ ძაბვის ეგზ „ჭალადიდის“ გაორჯაჭვიანება დაიგეგმა ქ. ფოთის ელექტრომომარაგების საიმედოობის გაზრდის მიზნით. სარეკონსტრუქციო ეგზ-ის ტრასის სრული სიგრძე შეადგენს 2,294 მეტრს და მანძილის ათვლა დაწყებულია ერთჯაჭვიანი #149 საყრდენიდან, რომელიც N 149ა საყრდენის გავლით უერთდება #151 საყრდენს, საიდანაც 110 კვ ეგზ „ჭალადიდი“ ორჯაჭვიანდება „ფოთი 4“-ის ქვ/ს „ფოთი 2“-თან დამაკავშირებელ ეგზ-სთან. გაორჯაჭვიანების შემდგომ, ელექტროგადამცემი ხაზის აღნიშნულ მონაკვეთზე გაივლის როგორც ქვესადგური „ფოთი 4“-ის ქვესადგურ „ფოთი 2“-თან, ასევე ქვესადგური „მენჯის“ ქვესადგურ „ფოთი 2“-თან დამაკავშირებელი ელექტროგადამცემი ხაზები. პროექტით ასევე დაგეგმილია არსებული 110 კვ ძაბვის საჰაერო ელექტროგადამცემის ხაზზე სადენის კვეთის გაზრდა.

პროექტით გათვალისწინებულია არსებული 18 ცალი ერთჯაჭვიანი საყრდენის დემონტაჟი და 17 ცალი ახალი საყრდენის მონტაჟი, საიდანაც გაორჯაჭვიანებას ექვემდებარება 16 საყრდენი, ხოლო ერთი საყრდენი იქნება ერთჯაჭვიანი. 17 ცალი ერთჯაჭვიანი საყრდენის დემონტაჟი გათვალისწინებულია 110 კვ ეგხ „ჭალადიდი“-დან, ხოლო 1 ცალი ერთჯაჭვიანი საყრდენის კი - 35 კვ ეგხ „ყორათიდან“. საპროექტო საყრდენების დაყენება მოხდება არსებული საყრდენების ადგილებზე. პროექტით გათვალისწინებულია #150 საყრდენის დემონტაჟი და მისი გაუქმება. საჰაერო ხაზის სამონტაჟოდ გათვალისწინებულია AC-240/32 ფოლად-ალუმინის სადენი და C-50 მეხდამცავი გვარლი. საყრდენების დამიწება განხორციელდება კონტურულ-სხივური დამამიწებლით.

დაგეგმილი ცვლილების ფარგლებში პირველი სადემონტაჟო საყრდენი არის ეგხ „ჭალადიდის“ #149 საყრდენი, რომელზეც არ იგეგმება გაორჯაჭვიანება და გაივლის მხოლოდ ქვ/ს „მენჯიდან“ შემოსული ელექტროგადამცემი ხაზი. საყრდენი მდებარეობს ლარნაკას ქუჩის მიმდებარედ, ძველი საყრდენის ადგილას დამონტაჟდება ახალი ვიწრობაზიანი საყრდენი.

#149 საყრდენის შემდეგ მდებარეობს #149ა საყრდენი, გათვალისწინებულია ძველი საყრდენის დემონტაჟი და ახალი ფოლადის ორჯაჭვიან საანკერო-კუთხური ტიპის საყრდენის მონტაჟი. საყრდენის ერთ ჯაჭვზე შეიკიდება 35 კვ ეგხ „ყორათი“-ს 3 ფაზის სადენები, ხოლო მეორე ჯაჭვზე - 110 კვ ეგხ „ჭალადიდი“-ს 3 ფაზის სადენები.

#149ა საყრდენის შემდეგ, ლარნაკას ქუჩის დასავლეთით, მდებარეობს #150 საყრდენი პროექტით გათვალისწინებულია მისი დემონტაჟი და გაუქმება. #151-დან #158-ის ჩათვლით საყრდენები მიუყვება ლარნაკას ქუჩას. არსებული ანძების დემონტაჟის შემდგომ განთავსდება ფოლადის ორჯაჭვიანი ინდივიდუალური კონსტრუქციის საყრდენები.

#159 სადემონტაჟო საყრდენის ადგილას იგეგმება 5 მეტრით ამალელებული ორჯაჭვიანი საანკერო-კუთხური საყრდენის განთავსება. #160 საყრდენი განთავსებულია საცხოვრებელი სახლის მიმდებარედ, ვიქტორ კრატასიუკის ქუჩაზე, ხოლო #161 საყრდენი მდებარეობს მუნიციპალიტეტის საკუთრებაში არსებული შენობა-ნაგებობის გვერდით მათი დემონტაჟის შემდგომ იგეგმება ახალი ფოლადის ორჯაჭვიანი ინდივიდუალური კონსტრუქციის საყრდენების მონტაჟი. #161 საყრდენიდან ეგხ კვეთს მდინარე რიონს, #162 საყრდენი განთავსებულია მერაბ კოსტავას ქუჩაზე მდებარე საცხოვრებელი სახლის ეზოში, #163 საყრდენი ასევე განთავსებულია მერაბ კოსტავას ქუჩაზე, მოპირდაპირე მხარეს არსებული საცხოვრებელი სახლის მიმდებარედ. აღნიშნული საყრდენები სადემონტაჟოა და მათ ადგილას განთავსდება ახალი ფოლადის ორჯაჭვიანი ინდივიდუალური კონსტრუქციის საყრდენები.

#164 და #165 საყრდენები განთავსებულია იმერეთის ქუჩაზე საცხოვრებელი სახლების მიმდებარედ, პროექტით იგეგმება ანძების დემონტაჟი და ფოლადის ორჯაჭვიან საანკერო-კუთხური ტიპის საყრდენების დამონტაჟება. #165 საყრდენიდან ელექტროგადამცემი ხაზები უერთდება ქვ/ს „ფოთი 2“-ს.

სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, ლითონის საყრდენების ქვეშ საძირკვლები შერჩეულია საძირკველზე მოქმედი დატვირთვების შესაბამისად. ფოლადის საყრდენების საძირკვლებად გამოყენებულია ანაკრები რკინაბეტონის სოკოსებრი ბლოკები, რომლის ქვეშ, ქვაბულის ფსკერის მოსასწორებლად პროექტი ითვალისწინებს 10-15 სმ სისქის

ხრემის ან ღორღის დატკეპნილი ფენის მომზადებას. ქვაბულის შევსება მოხდება ხრემზე ან ღორღზე დამატებული გრუნტის მასით, 20-30 სმ სისქის ფენების ჩატკეპნვით. საძირკვლების დაყენებასთან დაკავშირებული ყველა სამუშაო შესრულდება საქართველოში მოცემულ ეტაპზე მოქმედი სამშენებლო ნორმებისა და წესების მოთხოვნების დაცვით.

მშენებლობის ეტაპზე მოსალოდნელია ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებების გაფრქვევა, რომელიც გამოწვეული იქნება ნამწვი აირების, მტვრის და შედუღების აეროზოლების გაფრქვევის შედეგად, ასევე სამშენებლო ტექნიკით გამოწვეული ამტვერება და გამონაბოლქვით. საპროექტო ტერიტორიაზე ხმაურის და ვიბრაციის გავრცელების ძირითადი წყაროებია სამშენებლო ტექნიკა და დემონტაჟი/მონტაჟის დროს განსახორციელებელი სამუშაოები.

სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, პროექტით გათვალისწინებული სამუშაოები არ ითვალისწინებს ხე-მცენარეების ჭრას ან გადაბეღვას, პროექტი არ საჭიროებს საპროექტო ტერიტორიებამდე მისასვლელი გზების მოწყობას. ამასთან, არ არის გათვალისწინებული ახალი ტერიტორიების ათვისება, პროექტი გულისხმობს არსებული ანძების დემონტაჟს და ახალი ანძების მონტაჟს. განცხადების მიხედვით, საპროექტო ტერიტორიაზე არ არის წარმოდგენილი ნიადაგის ნაყოფიერი ფენა, თუმცა სკოპინგის ანგარიშში ასევე აღნიშნულია, რომ საპროექტო ტერიტორიის ნაწილი დაფარულია ბალახეული საფარით.

ეგხ-ის დერეფანი ემთხვევა ფრინველთათვის მნიშვნელოვან ტერიტორიას (IBA – Kolkheti – GE04) და ფრინველთათვის სპეციალურ დაცულ ტერიტორიას (SPA – Kolkheti – SPA17).

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე სამინისტრომ უზრუნველყო წარმოდგენილი სკოპინგის ანგარიშის, როგორც სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე, ისე ქ. ფოთის მერიის საინფორმაციო დაფაზე განთავსება. ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე 2020 წლის 6 აგვისტოს ზემოაღნიშნულ პროექტთან დაკავშირებით საჯარო განხილვა მოეწყო ქ. ფოთის მე-11 საჯარო სკოლის ეზოში (ღია სივრცეში). საჯარო განხილვას ესწრებოდნენ საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს, სს „ენერგო-პრო ჯორჯია“ და ქ. ფოთის მერიის წარმომადგენლები და ადგილობრივი მოსახლეობა. საჯარო განხილვაზე საზოგადოების მხრიდან დაისვა შეკითხვები ექსპლუატაციის ეტაპზე მაღალი ძაბვის ხაზი გამოიწვევდა თუ არა ხმაურს და ელექტრომაგნიტურ გამოსხივებას, სს „ენერგო-პრო ჯორჯიას“ წარმომადგენელმა განმარტა, რომ აღნიშნული ძაბვის ელექტროგადამცემ ხაზს არ ახასიათებს ხმაურით და ელექტრომაგნიტური გამოსხივებით გამოწვეული მნიშვნელოვანი ზემოქმედება გარემოზე. საჯარო განხილვის შემდეგ მოხდა საპროექტო ტერიტორიის ადგილზე დათვალიერება. ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე, პროექტთან დაკავშირებით წერილობითი შენიშვნები და მოსაზრებები წარმოდგენილი არ ყოფილა.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, შესწავლილ იქნა საპროექტო ტერიტორია. ჩატარებული სამუშაოების შედეგად მოხდა გარემოზე და ადამიანის ჯანმრთელობაზე მოსალოდნელი ძირითადი ზემოქმედების წყაროების, სახეებისა და ობიექტების იდენტიფიცირება.

სკოპინგის პროცედურის შედეგად განსაზღვრული და დადგენილი იქნა დაგეგმილი საქმიანობის გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და

შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი და გზშ-ის პროცესში დეტალურად შესასწავლი ზემოქმედებები.

გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი

1. **გზშ-ის ანგარიში უნდა მოიცავდეს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მე-3 ნაწილით დადგენილ ინფორმაციას;
2. **გზშ-ის ანგარიშს უნდა დაერთოს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მე-4 ნაწილით განსაზღვრული დოკუმენტაცია;
3. **გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი** უნდა იყოს სკოპინგის ანგარიშში მითითებული (განსაზღვრული, ჩასატარებელი) კვლევების შედეგები, მოპოვებული და შესწავლილი ინფორმაცია, გზშ-ის პროცესში დეტალურად შესწავლილი ზემოქმედებები და შესაბამისი შემცირების/შერბილების ღონისძიებები;
- 3.1. **გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის მე-10 მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად გზშის ანგარიში ხელმოწერილი უნდა იყოს იმ პირის/პირების მიერ, რომელიც/რომლებიც მონაწილეობდა/მონაწილეობდნენ მის მომზადებაში, მათ შორის, კონსულტანტის მიერ.**
4. **გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს:**
  - პროექტის აღწერა;
  - პროექტის საჭიროების დასაბუთება;
  - არსებული ელექტროგადამცემი ხაზის არსებული მდგომარეობის აღწერა;
  - ეგზ-ს დერეფნის განთავსების ალტერნატიული ვარიანტები (shp ფაილებით) შესაბამისი დასაბუთებით, მათ შორის არაქმედების ალტერნატივა და გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით შერჩეული დასაბუთებული ალტერნატივა;
  - ელექტროგადამცემი ხაზის საკაბელო ხაზით შეცვლის ტექნოლოგიური ალტერნატივის შესახებ დეტალური ინფორმაცია;
  - ეგზ-ს დერეფნის სქემა და shp ფაილები (გაორჯაჭვიანების დერეფანი და საპროექტო ანძების განთავსების GIS კოორდინატები);
  - საპროექტო ტერიტორიიდან დაზუსტებული მანძილი უახლოეს საცხოვრებელ სახლებამდე და სამრეწველო ობიექტებამდე;
  - ელექტროგადამცემი ხაზის დაცვის ზონების შესახებ დეტალური ინფორმაცია;
  - „ელექტრული ქსელების ხაზობრივი ნაგებობების დაცვის წესისა და მათი დაცვის ზონების დადგენის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2013 წლის 24 დეკემბრის N366 დადგენილებით განსაზღვრული ნორმების დაცვის შესახებ ინფორმაცია;
  - ეგზ-ს ძირითადი ფიზიკური მახასიათებლები (სიმძლავრე, მასშტაბი);
  - #161 და #162 საყრდენების განთავსების დაშორების მანძილი მდ. რიონის კალაპოტიდან და სიმაღლე ზღვის დონიდან;
  - სამშენებლო მოედნის და მასალის დასაწყობების ადგილების აღწერა (არსებობის შემთხვევაში);
  - მშენებლობის ეტაპზე შესაძლო ავარიული სიტუაციების აღწერა და შესაბამისი მართვის გეგმა;
  - მუნიციპალიტეტთან შეთანხმების დამადასტურებელი დოკუმენტი;

- საპროექტო დერეფნის ფარგლებში მოქცეული კერძო მფლობელობაში არსებულ მიწის ნაკვეთების მფლობელებთან შეთანხმების დამადასტურებელი დოკუმენტი.)

4.1. სამშენებლო სამუშაოების განხორციელების შესახებ ინფორმაცია კერძოდ:

- სამშენებლო სამუშაოების ჩატარების ეტაპები, პერიოდი და ხანგრძლივობა;
- საპროექტო ანმებამდე მისასვლელი გზების შესახებ დეტალური ინფორმაცია, სქემა და shp ფაილები;
- ზემოქმედება ნიადაგზე და შესაძლო დაბინძურება, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- მცენარეული და ნიადაგის საფარის მოხსნის სამუშაოების, გრუნტის სამუშაოების და სარეკულტივაციო სამუშაოების შესახებ დეტალური ინფორმაცია („ნაყოფიერი ფენის მოხსნის, შენახვის, გამოყენებისა და რეკულტივაციის შესახებ“ ტექნიკური რეგლამენტის მოთხოვნათა დაცვით);
- დეტალური ინფორმაცია ეგზ-ს სადემონტაჟო სამუშაოების შესახებ;
- ეგზ-ს საყრდენების საძირკვლის მოწყობისას წარმოქმნილი ფუჭი ქანების სავარაუდო მოცულობა, განთავსების პირობები და განთავსების ადგილის (სანაყაროების) GIS კოორდინატები (shp-ფაილთან ერთად);
- მშენებლობაზე დასაქმებული ადამიანების საერთო რაოდენობა მათ შორის დასაქმებულთა ადგილობრივების წილი;
- მშენებლობაში გამოყენებული ტექნიკის ჩამონათვალი და რაოდენობა;

4.2. საპროექტო დერეფანში ჩატარებული გეოლოგიური კვლევის ანგარიში, რომელიც უნდა მოიცავდეს შემდეგს:

- რეგიონის ზოგადი გეოლოგიური რუკა;
- რელიეფი (გეომორფოლოგია);
- გეოლოგიური აგებულება;
- სეისმური პირობები;
- ჰიდროგეოლოგიური პირობები;
- საინჟინრო-გეოლოგიური პირობები;
- საშიში გეოლოგიური პროცესების (მათი არსებობის შემთხვევაში) შესაძლო გააქტიურების განსაზღვრა საპროექტო ობიექტის მშენებლობისა და ექსპლუატაციის პერიოდში, შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით.

4.3. ბიოლოგიური გარემო:

- გზმ-ის ანგარიშში ასახული უნდა იყოს ფრინველებზე ზემოქმედების საკითხი, შესაბამისი შემარბილებელი და საკომპენსაციო ღონისძიებები;

5. პროექტის განხორციელების შედეგად გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება გარემოს თითოეული კომპონენტისათვის:

- ზემოქმედება ატმოსფერულ ჰაერზე მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე, გაფრქვევის წყაროები, გაფრქვეული მავნე ნივთიერებები, გაბნევის ანგარიში და სხვა;
- ზედაპირული და მიწისქვეშა წყლების დაბინძურების რისკები და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე ხმაურით გამოწვეული ზემოქმედება და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;

- მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე მოსალოდნელი ნარჩენების სახეობებისა და რაოდენობის შესახებ მონაცემები და შემდგომი მართვის ღონისძიებები, ნარჩენების მართვის გეგმა, ნარჩენების წარმოქმნითა და გავრცელებით მოსალოდნელი ზემოქმედება გარემოზე;
- ზემოქმედება და ზემოქმედების შეფასება სოციალურ-ეკონომიკურ გარემოზე, ჯანმრთელობასა და უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული რისკებსა და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების შესახებ;
- კუმულაციური ზემოქმედება და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე განსახორციელებელი გარემოსდაცვითი მონიტორინგის გეგმა;
- მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე განსახორციელებელი კონკრეტული შემარბილებელი ღონისძიებების გეგმა და გარემოზე უარყოფითი ზემოქმედების თავიდან აცილებისათვის, შემცირებისა ან შერბილებისათვის გათვალისწინებული კონკრეტული ღონისძიებები;
- გზშ-ის ფარგლებში შემუშავებული ძირითადი დასკვნები და საქმიანობის პროცესში განსახორციელებელი ძირითადი ღონისძიებები;
- ეგხ-ს მიერ მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასების მიზნით წარმოდგენილი უნდა იქნეს უახლოეს საცხოვრებელ და სხვა განაშენიანებების საზღვართან, ელექტრული ველის დამაბულობის საექსპერტო შეფასება.

გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს ინფორმაცია სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული საკითხების შესაბამისად (ერთიანი ცხრილის სახით).

დასკვნითი ნაწილი:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში სს „ენერგო-პრო ჯორჯიას“ მიერ წარმოდგენილ ქ. ფოთში დასავლეთ საქართველოს რეგიონული ფილიალის მაღალი ძაბვის საჰაერო ელექტროგადამცემი ხაზების და ქვესადგურის მიმდინარე საქმიანობისა და ქ. ფოთის 110 კვ ქვესადგურისა და 100 კვ ელექტროგადამცემი ხაზის ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების (ელექტროგადამცემი ხაზი „ჭალადიდის“ გაორჯაჭვიანება) პროექტზე სავალდებულოა გზშ-ის ანგარიში მომზადდეს წინამდებარე სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული კვლევების, მოსაპოვებელი/შესასწავლი ინფორმაციის და წარმოსადგენი დოკუმენტაციის მიხედვით.